

SABIEDRISKO PAKALPOJUMU REGULĒŠANAS KOMISIJA

Ūnijas ielā 45, Rīgā, LV-1039 | Tālrunis 67097200 | Fakss 67097277 | E-pasts sprk@sprk.gov.lv

PADOMES LĒMUMS

Rīgā

17.03.2016.

Nr.37
(prot. Nr.10, 7.p.)

Par administratīvās lietas ierosināšanu saistībā ar akciju sabiedrību „Latvijas Gāze”

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators), pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” (turpmāk – Likums) 9.panta otro daļu, savas kompetences ietvaros patstāvīgi pieņem lēmumus un izdod administratīvos aktus, kas ir saistoši konkrētiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem un lietotājiem.

Regulators konstatē

1. Saskaņā ar Enerģētikas likuma 42.¹panta trešo daļu, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam, un spēkā esošā Enerģētikas likuma 110.panta pirmo daļu dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas un sašķidrinātās dabasgāzes sistēmas operators nodrošina visiem sistēmas lietotājiem un pretendentiem, kuri to pieprasa, vienlīdzīgu un atklātu pieeju (piekļuvi) attiecīgajai sistēmai, sniedzot tiem dabasgāzes pārvades, sadales, uzglabāšanas vai sašķidrinātās dabasgāzes pakalpojumus.
2. Enerģētikas likuma 42.¹panta ceturtais daļa, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam, noteica gadījumus, kādos dabasgāzes sistēmas operatoram ir tiesības motivēti atteikt piekļuvi attiecīgajai sistēmai. Pienākums sistēmas operatoram atteikuma gadījumā pamatot vienu no Enerģētikas likumā noteikto gadījumu iestāšanos ir saglabāts, pieņemot 2016.gada 11.februāra grozījumus Enerģētikas likumā. Proti, Enerģētikas likuma redakcijas, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam, 42.¹panta ceturtajā daļā noteiktie gadījumi, kādos dabasgāzes sistēmas operatoram ir tiesības atteikt piekļuvi attiecīgajai sistēmai (ar izmaiņām vienīgi minētās panta daļas 3.punktā), ir ietverti spēkā esošā Enerģētikas likuma 110.panta otrajā daļā.
3. Atbilstoši izsniegtajām licencēm akciju sabiedrības „Latvijas Gāze”, vienotais reģistrācijas numurs – 40003000642, juridiskā adrese – Vagonu iela 20, Rīga, LV-1009 (turpmāk – AS „Latvijas Gāze”), kā vertikāli integrēts komersants veic dabasgāzes pārvadi (1997.gada 11.februāra licence Nr.32001), uzglabāšanu (1997.gada 11.februāra licence Nr.35001), sadali (1997.gada 11.februāra licence Nr.33001) un tirdzniecību (2012.gada 12.janvāra licence Nr.E34003).
4. Regulators 2016.gada 29.janvāra vēstulē Nr.1-2.21/226 lūdza AS „Latvijas Gāze” nodrošināt akciju sabiedrībai „Latvenergo”, vienotais reģistrācijas numurs – 40003032949, juridiskā adrese – Pulkveža Brieža iela 12, Rīga, LV-1010 (turpmāk – AS „Latvenergo”), pieeju attiecīgajām dabasgāzes sistēmām vai, atteikuma gadījumā, pamatot vismaz vienu no Enerģētikas likuma 42.¹panta ceturtajā daļā noteiktā gadījuma iestāšanos. Papildus Regulators lūdza ne vēlāk kā līdz 2016.gada 4.martam informēt Regulatoru par AS „Latvijas Gāze”

- padomes 2016.gada 26.februāra sēdē nolemto attiecībā uz AS „Latvenergo” pieteikumu un par sniegto atbildi uz AS „Latvenergo” pieteikumu.
5. Regulators 2016.gada 2.martā saņēma AS „Latvijas Gāze” 2016.gada 1.marta vēstuli Nr.01-7/636 (turpmāk – Vēstule) par sistēmas pakalpojumu nodrošināšanu. No Vēstules konstatējama šāda informācija:
 - 5.1. AS „Latvijas Gāze” 2016.gada 11.janvārī saņēma AS „Latvenergo” 2016.gada 8.janvāra vēstuli Nr.01VD00-17/83 ar lūgumu nodrošināt dabasgāzes pārvades un sadales sistēmas pakalpojumu, lai transportētu AS „Latvenergo” piederošu dabasgāzi no GMS Kemenai līdz AS „Latvenergo” gazificētajam objektam Rīgas TEC-2 (turpmāk – Pieteikums);
 - 5.2. AS „Latvijas Gāze” ar Vēstuli informēja Regulatoru un AS „Latvenergo”, ka 2016.gada 26.februārī AS „Latvijas Gāze” padome izskatīja jautājumu par dabasgāzes pārvades un sadales sistēmas lietošanas pakalpojumu nodrošināšanu AS „Latvenergo” un tās ieskatā gadījumā, ja 2016.gada 11.februārī pieņemtie Enerģētikas likuma grozījumi tiek interpretēti tādējādi, ka Latvijas dabasgāzes lietotājiem jau šobrīd ir tiesības iegādāties dabasgāzi ārpus Latvijas un patērēt to Latvijas teritorijā pirms 2017.gada 3.aprīļa, tiktu pārkāpta AS „Latvijas Gāze” dabasgāzes tirdzniecības licence.
 6. Regulators 2016.gada 3.martā uz AS „Latvijas Gāze” juridisko adresi nosūtīja vēstuli Nr.1-2.21/534, ar kuru lūdza AS „Latvijas Gāze” līdz 2016.gada 10.martam iesniegt Regulatoram viedokli un argumentus saistībā ar minēto AS „Latvijas Gāze” rīcību.
 7. Regulators 2016.gada 10.martā saņēma AS „Latvijas Gāze” 2016.gada 10.marta paskaidrojumus Nr.01-7-3/771, kuros papildu Vēstulē minētajiem apsvērumiem AS „Latvijas Gāze” norāda, ka tā 2016.gada 4.marta iesniegumā Nr.01-7-3/668 par strīda izskatīšanu ir vērsusi uzmanību uz Enerģētikas likuma redakcijas, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam, 42.¹panta un spēkā esošā Enerģētikas likuma 110.panta normām, kas ļauj atteikties sniegt piekļuvi dabasgāzes infrastruktūrai gadījumos, kad šāda piekļuves nodrošināšana rada AS „Latvijas Gāze” nelabvēlīgas finansiālas un ekonomiskas sekas noslēgto ilgtermiņa *take-or-pay* dabasgāzes piegādes līgumu apgrūtinātas izpildes dēļ. AS „Latvijas Gāze” norāda, ka Vēstule nav uzskatāma par atteikumu, bet gan ir nosūtīta AS „Latvenergo” Likumā noteikto priekšnoteikumu izpildei attiecībā uz strīda risināšanu izlīguma ceļā. AS „Latvijas Gāze” aicina Regulatoru atrisināt radušos situāciju strīda izskatīšanas ietvaros. Papildus AS „Latvijas Gāze” ieskatā ar 2016.gada 11.februārī pieņemto likumu „Grozījumi Enerģētikas likumā” ir radīts pilnībā jauns tiesiskais regulējums attiecībā uz trešo pušu pieeju dabasgāzes infrastruktūrai.
 8. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 55.panta 2.punktu administratīvo lietu iestādē ierosina uz iestādes iniciatīvas pamata.
 9. Administratīvā procesa likuma 57.pants noteic, ka iestāde, kurai lieta ir piekritīga, ierosina administratīvo lietu, ja tai kļūst zināmi fakti, uz kuriem pamatojoties saskaņā ar tiesību normām ir jāizdod vai var tikt izdots attiecīgs administratīvais akts, kā arī tad, ja iestādei ir pamats uzskatīt, ka šādi fakti varētu būt.
 10. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 28.panta pirmajai daļai par trešo personu administratīvajā procesā var būt privātpersona, kuras tiesības vai tiesiskās intereses attiecīgais administratīvais akts var ierobežot vai kuru var skart tiesas spriedums lietā. Savukārt minētā panta trešā daļa paredz, ka trešajai personai administratīvā procesa dalībnieka statusu piešķir ar iestādes vai tiesas lēmumu pēc šīs personas iesnieguma. Trešo personu var pieaicināt piedalīties lietā arī pēc administratīvā procesa dalībnieka vai tiesas iniciatīvas.
 11. Saskaņā ar spēkā esošā Enerģētikas likuma 105.panta pirmo daļu, ja Regulators konstatē, ka dabasgāzes sistēmas operators, tirgotājs vai tirgus dalībnieks neievēro šā likuma prasības, Regulators var pieņemt vienu vai vairākus no šādiem lēmumiem:
 - 1) uzlikt pienākumu noteiktā termiņā nodrošināt attiecīgo šā likuma prasību ievērošanu;
 - 2) izteikt brīdinājumu;
 - 3) uzlikt šā likuma 99., 100., 101., 101.¹, 102., 103. un 104.pantā minēto soda naudu.
 12. AS „Latvijas Gāze” pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes 2016.gada 17.marta sēdē norādīja, ka nepastāv pamats administratīvās lietas ierosināšanai, jo nav konstatējams

pārkāpuma sastāvs. Proti, termiņa kavējums netika pieļauts, ņemot vērā, ka Regulators 2016.gada 29.janvāra vēstulē akceptēja viedokli, ka atbilde uz AS „Latvenergo” vēstuli par dabasgāzes sistēmas pakalpojumu nodrošināšanu tiks sniegta pēc AS „Latvijas Gāze” padomes 2016.gada 26.februāra sēdes. Tāpat AS „Latvijas Gāze” pilnvarotais pārstāvis vērsa uzmanību, ka jau AS „Latvijas Gāze” 2016.gada 10.marta paskaidrojumos Nr.01-7-3/771 AS „Latvijas Gāze” ir argumentējusi savu viedokli par to, kādu apsvērumu dēļ Vēstule nav uzskatāma par atteikumu. Savukārt, lai nodrošinātu AS „Latvijas Gāze” rīcības atbilstību spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam, AS „Latvijas Gāze” ir vērsusies Regulatorā ar iesniegumu par strīda izskatīšanu starp AS „Latvijas Gāze” un AS „Latvenergo” par piekļuves nodrošināšanu attiecīgajām dabasgāzes sistēmām. Papildus AS „Latvijas Gāze” pilnvarotais pārstāvis vērsa Regulatora uzmanību uz pastāvošajiem tiesiskajiem un faktiskajiem apstākļiem, kā arī grūtībām, kas liedz AS „Latvijas Gāze” nodrošināt lietotājiem piekļuvi dabasgāzes sistēmām.

13. AS „Latvenergo” pilnvarotais pārstāvis Regulatora padomes 2016.gada 17.marta sēdē norādīja, ka AS „Latvenergo” ieskatā Regulatoram ir pamats izskatīt strīdu starp AS „Latvijas Gāze” un AS „Latvenergo” par piekļuves nodrošināšanu attiecīgajām dabasgāzes sistēmām. AS „Latvenergo” ieskatā nevar izslēgt, ka AS „Latvijas Gāze” pastāv pamats atteikt piekļuvi, pamatojoties uz Enerģētikas likuma 110.panta otrās daļas 3.punktu, tomēr minētā jautājuma izvērtēšana ir Regulatora kompetencē. Citi jauni apstākļi netika atklāti, kā arī AS „Latvenergo” pilnvarotais pārstāvis nenorādīja papildus būtiskus apsvērumus un faktus.

Regulators secina

1. Licences, kas AS „Latvijas Gāze” izsniegtas sistēmas pakalpojumu sniegšanai, paredz, ka AS „Latvijas Gāze” ir saistošs likuma „Par uzņēmējdarbības regulēšanu enerģētikā” regulējums. Ņemot vērā, ka saskaņā ar Enerģētikas likuma pārejas noteikumu 3.punktu ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums „Par uzņēmējdarbības regulēšanu enerģētikā”, secināms, ka Enerģētikas likums ir likuma „Par uzņēmējdarbības regulēšanu enerģētikā” pēctecis un kopš 1998.gada 6.oktobra regulē enerģētikas nozari. Skatot minētās tiesību normas kopsakarā ar AS „Latvijas Gāze” licenču nosacījumiem, secināms, ka AS „Latvijas Gāze”, sniedzot sistēmas pakalpojumus, ir saistošs Enerģētikas likuma regulējums.
2. Enerģētikas likuma 42.¹panta ceturtajā daļā, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam, un spēkā esošajā Enerģētikas likuma 110.panta otrajā daļā ietvertais gadījumu uzskaitījums, kādos dabasgāzes sistēmas operatoram ir tiesības atteikt piekļuvi attiecīgajai sistēmai, ir izsmeļošs. Turklāt minētajās normās ir paredzēts, ka atteikumam ir jābūt motivētam un izteiktam Likuma noteiktajā kārtībā.
3. Vēstule pēc tās satura ir uzskatāma par atteikumu, ņemot vērā, ka tajā ir skaidri izteikts AS „Latvijas Gāze” viedoklis par to, kādu apsvērumu dēļ AS „Latvijas Gāze” ieskatā pastāv šķēršļi dabasgāzes lietotājiem līdz 2017.gada 3.aprīlim iegādāties dabasgāzi ārpus Latvijas robežām. Tādējādi Vēstule satur negatīvu lēmumu, saskaņā ar kuru AS „Latvijas Gāze” atsaka nodrošināt AS „Latvenergo” piekļuvi attiecīgajai sistēmai atbilstoši Pieteikumam un sniegt pieprasītos sabiedriskos pakalpojumus. Vēstulē ietvertie apsvērumi nepamato nevienu no Enerģētikas likuma 42.¹panta trešajā daļā, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam, un spēkā esošajā Enerģētikas likuma 110.panta pirmajā daļā noteiktā gadījuma iestāšanos un tajā nav ietverts neviens no minētajās tiesību normās ietvertajiem atteikuma iemesliem.
4. Līdz ar to Regulatoram ir pamats izvērtēt AS „Latvijas Gāze” rīcības atbilstību Enerģētikas likuma 42.¹panta ceturtais daļas, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam, un spēkā esošā Enerģētikas likuma 110.panta otrās daļas prasībām un līdz ar to arī AS „Latvijas Gāze” izsniegto licenču nosacījumiem.
5. No Enerģētikas likuma redakcijas, kas bija spēkā līdz 2016.gada 7.martam, 42.¹panta ceturtais daļas, spēkā esošā Enerģētikas likuma 15.panta piektās daļas, 110.panta otrās daļas un Likuma 24.panta otrās un trešās daļas izriet, ka AS „Latvijas Gāze”, 2016.gada 11.janvārī saņemot Pieteikumu, bija pienākums 30 dienu laikā to izvērtēt un informēt AS „Latvenergo” par

sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas uzsākšanu vai atteikuma gadījumā – minētajā termiņā sniegt AS „Latvenergo” pamatotu rakstveida atteikumu. Ievērojot, ka AS „Latvijas Gāze” ir atbildējusi uz Pieteikumu vienīgi 2016.gada 1.martā, Regulatoram ir pamats izvērtēt AS „Latvijas Gāze” rīcības atbilstību minēto tiesību normu prasībām un līdz ar to arī AS „Latvijas Gāze” izsniegto licenču nosacījumiem.

6. Ievērojot, ka administratīvās lietas ietvaros izdots administratīvais akts var ierobežot AS „Latvenergo” tiesības vai tiesiskās intereses, kā arī to, ka AS „Latvenergo” līdzdalība administratīvā procesa ietvaros var veicināt lietas apstākļu vispusīgāku un pilnīgāku noskaidrošanu, Regulatora ieskatā ir lietderīgi pieaicināt lietā AS „Latvenergo” kā trešo personu.

Pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 7.panta pirmo daļu, 9.panta pirmās daļas 1.punktu un 9.punktu un otro daļu, Administratīvā procesa likuma 28.panta pirmo un trešo daļu, 55.panta 2.punktu, 57.pantu un 62.panta pirmo daļu

padome nolemj:

- 1) ierosināt administratīvo lietu;
- 2) pieaicināt AS „Latvenergo” piedalīties lietā kā trešo personu;
- 3) noteikt AS „Latvijas Gāze” un AS „Latvenergo” termiņu viedokļa un argumentu sniegšanai līdz 2016.gada 24.martam (saņemšanas datums Regulatorā).

Lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā un nav pārsūdzams.

Priekšsēdētājs

R.Irklis